

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 października 2023 r.

Pozycja 278

POSTANOWIENIE

z dnia 18 stycznia 2023 r.

Sygn. akt Ts 194/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.S. o zbadanie zgodności:

art. 410 § 2 oraz art. 243 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) z art. 2, art. 31 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 53 ust. 7 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 września 2022 r. (data nadania) J.S. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, sformułowanym na tle następującej sprawy.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w W. I Wydział Cywilny z 20 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono wniesioną przez skarżącego skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt [...]. Zdaniem sądu skarżący nie spełnił wymogu określonego w art. 410 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.), gdyż nie uprawdopodobnił okoliczności stwierdzających zachowanie terminu lub dopuszczalności wznowienia postępowania.

Wniesione przez skarżącego zażalenie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]). Sąd wyjaśnił, że zarządzeniem sędziego sądu pierwszej instancji z 4 listopada 2019 r. skarżący został wezwany do uprawdopodobnienia okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, czego skarżący, zdaniem sądu, nie wykonał. Postanowienie sądu drugiej instancji zostało w złożonej skardze konstytucyjnej wskazane jako ostateczne rozstrzygnięcie, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 21 października 2022 r. wezwano skarżącego do doręczenia odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem: a) decyzji Urzędu Dzielnicowego W. z 5 października 1983 r. o przyznaniu lokalu mieszkalnego (znak [...]), b) wyroku Sądu Rejonowego W. z 25 kwietnia 1985 r. (sygn. akt [...]), c) postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 20 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem, d) postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem, e) koperty, w której doręczone zostało ostateczne orzeczenie. Pismem z 3 listopada 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do wskazanego zarządzenia.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 15 grudnia 2022 r. wezwano skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) określenie, które wolności lub prawa skarżącego, wynikające ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób, zostały naruszone przez wydanie postanowienia Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz 2) uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Pismem z 28 grudnia 2022 r. (data nadania) skarżący odniósł się do tego zarządzenia.

4. Kwestionowanym w skardze regulacjom prawnym skarżący zarzucił, iż stanowiąc podstawę postanowienia Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]), doprowadziły do naruszenia wolności skarżącego od zmuszania go do tego, czego prawo mu nie nakazuje, a także naruszenia jego prawa do nieujawniania swoich poglądów, przekonań i wyznania oraz prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sędziego podlegającego przepisom ustawy i orzekającego na podstawie ustawy (odczytywanych przez skarżącego z art. 2, art. 31 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 53 ust. 7 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji) w ten sposób, że zobowiązany został do podania sądowi „informacji i danych przekraczających zakres, którego w świetle art. 410 § 2 k.p.c. sąd może zażądać jako uprawdopodobnienia okoliczności zachowania terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a zatem zobowiązanie [to] nie wynikało z ustawy (...)”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Istota zarzutów złożonej skargi konstytucyjnej dotyczy wadliwego zastosowania kwestionowanych przepisów w sprawie, w związku z którą skarga została złożona. Zdaniem skarżącego wniesiona przez niego skarga o wznowienie postępowania została prawomocnie odrzucona z powodu niewykonania zarządzenia sędziego, którego treść przekraczała zakres uprawdopodobnienia normowanego w art. 410 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.), mimo iż zgodnie z art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Okoliczność ta stała się podstawą do sformułowania w skardze konstytucyjnej zarzutu naruszenia wolności skarżącego od zmuszania go do tego, czego prawo mu nie nakazuje,

a także naruszenia jego prawa do nieujawniania swoich poglądów, przekonań i wyznania oraz prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sędziego podlegającego przepisom ustawy i orzekającego na podstawie ustawy. Bezpośrednim źródłem wskazanego w skardze konstytucyjnej naruszenia nie jest zatem treść zakwestionowanych w niej przepisów, lecz ocena sądu przekraczająca zakres wynikający z art. 410 § 2 k.p.c., wyrażona w postanowieniu o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania, jakoby skarżący wadliwie wykonał zarządzenie sędziego wzywające do uprawdopodobnienia okoliczności zachowania terminu. Podkreśla to również sam skarżący podnosząc, iż wskazany w zarządzeniu sędziego zakres uprawdopodobnienia nie wynikał z ustawy, gdyż jego zdaniem art. 410 § 2 w związku z 243 k.p.c. normuje jedynie uprawdopodobnienie, a nie udowodnienie okoliczności stwierdzających zachowanie terminu lub dopuszczalność wznowienia postępowania.

Trybunał Konstytucyjny nie jest jednak uprawniony do kontrolowania aktów stosowania prawa (np. orzeczeń wydanych w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną) nawet, jeśli organ stosujący prawo dokonał – zdaniem skarżącego – wzbudzającej wątpliwości konstytucyjne wykładni określonych norm prawnych w konkretnej sprawie (zwłaszcza w zakresie subsumcji, oceny stanu faktycznego, oceny dowodów etc.; zob. postanowienia TK z: 19 lipca 2005 r., sygn. SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87; 21 września 2005 r., sygn. SK 32/04, OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 95; 7 maja 2013 r., sygn. SK 31/12, OTK ZU nr 4/A/2013, poz. 46; 17 grudnia 2019 r., sygn. SK 22/19, OTK ZU A/2020, poz. 3; 2 grudnia 2010 r., sygn. SK 11/10, OTK ZU nr 10/A/2010, poz. 131; 16 grudnia 2020 r., sygn. SK 14/20, OTK ZU A/2021, poz. 3). W zakresie kognicji Trybunału mieści się natomiast dokonywanie kontroli konstytucyjności treści normatywnej przepisu uzyskanej w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni (zob. wyroki TK z: 24 czerwca 2008 r., sygn. SK 16/06, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 85; 24 kwietnia 2014 r., sygn. SK 56/12, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 42; 30 października 2012 r., sygn. SK 8/12, OTK ZU nr 9/A/2012, poz. 111; 22 listopada 2016 r., sygn. SK 2/16, OTK ZU A/2016, poz. 92). Wówczas, w ramach wyjątku, przedmiotem kontroli konstytucyjności może stać się norma prawna dekodowana z danego przepisu zgodnie z ustaloną praktyką (zob. wyroki TK z: 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83; 3 kwietnia 2019 r., sygn. SK 13/16, OTK ZU A/2019, poz. 14; 15 grudnia 2020 r., sygn. SK 12/20, OTK ZU A/2021, poz. 2). Skarżący nie kwestionuje jednak treści normatywnej przepisów, nadanej im w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni. Przeciwnie, jako sposób naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw skarżący wskazał wadliwe, naruszające standardy konstytucyjne, jednostkowe zastosowanie kwestionowanych przepisów w sposób sprzeczny z ich treścią i celem. Co do zasady Trybunał Konstytucyjny nie ocenia jednak indywidualnych aktów stosowania prawa i nie ma charakteru *sui generis* instancji weryfikującej orzeczenia sądowe czy rozstrzygnięcia organów administracji publicznej (zob.: wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51 oraz wydane na etapie kontroli wstępnej postanowienia TK z: 21 maja 2019 r., sygn. Ts 11/18, OTK ZU B/2020, poz. 99; 25 czerwca 2019 r., sygn. Ts 40/18, OTK ZU B/2020, poz. 104; 13 listopada 2019 r., sygn. Ts 177/16, OTK ZU B/2020, poz. 59; 15 września 2020 r., sygn. Ts 146/19, OTK ZU B/2021, poz. 46). Trybunał Konstytucyjny nie jest bowiem ani sądem w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, ani w rozumieniu art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.; Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.), ani też nie realizuje zadań ochrony sądowej, o której mowa w art. 19 ust. 1 zdanie 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90 poz. 864), zaś w trybie skargi konstytucyjnej Trybunał Konstytucyjny nie jest ani kolejną instancją sądową, ani organem zastępującym sądy właściwe do rozpoznawania poszczególnych spraw (zob. postanowienie TK z 23 czerwca 2022 r., sygn. Ts 2/20, OTK ZU B/2022, poz. 132).

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna powinna zawierać określenie sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego w sprawie zakończonej wydaniem ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Ponieważ przedmiotem zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów skarżący uczynił w istocie jednostkowy akt zastosowania prawa, nie zaś normę generalno-abstrakcyjną, na podstawie której akt ten został wydany, skarga konstytucyjna nie spełnia wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienia TK z: 16 lipca 2018 r., sygn. Ts 212/17, OTK ZU B/2018, poz. 169; 23 października 2018 r., sygn. Ts 216/16, OTK ZU B/2018, poz. 186; 18 marca 2019 r., sygn. Ts 18/18, OTK ZU B/2020, poz. 67; 25 czerwca 2019 r., sygn. Ts 40/18, OTK ZU B/2020, poz. 104; 8 lipca 2019 r., sygn. Ts 210/17, OTK ZU B/2019, poz. 212 oraz wskazane tam orzecznictwo).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK stwierdzając, iż nie spełnia ona wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na niniejsze postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.